

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 29 (1443). 9 ЖОВТНЯ 1981 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

Трудовий семестр триває

5 ЖОВТНЯ РОЗПОЧАВСЯ УДАРНИЙ ДЕКАДНИК ПО ЗАВЕРШЕННЮ СІЛЬГОСПРОБІТ

В ОБКОМІ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ, ОБЛВИКОНКОМІ, ОБЛАСНІЙ РАДІ
ПРОФСПЛОК, ОБКОМІ ЛКСМУ УКРАЇНИ

Обком Компартії України, виконком обласної Ради народних депутатів, обласна рада профспілок та обком ЛКСМУ України ухвалили постанову «Про проведення ударного декадника по завершенню сільськогосподарських робіт у колгоспах та радгоспах області».

Проаналізувавши хід збирання і державних закупів пізніх культур, обком партії, облвиконком, облпрофрада та обком комсомолу відзначили, що трудівники колгоспів і радгоспів області доклали немало зусиль для вирощування в складних погодних умовах нинішнього року врожаю кукурудзи, соняшнику, овочів, винограду та інших сільськогосподарських культур.

Тож сьогодні найголовніше, найважливіше завдання партійних, профспілкових, комсомольських організацій, радянських і сільськогосподарських органів, колгоспників, робітників

радгоспів, всіх трудящих області, підкреслюється в постанові, — якнайшвидше зібрати вирощений урожай, повністю зберегти продукцію і виконати плани і завдання по продажу її державі.

Обком Компартії України, виконком обласної Ради народних депутатів, обласна рада профспілок та обком ЛКСМУ визнали необхідним оголосити з 5 по 15 жовтня цього року ударний декадник. Протягом декадника необхідно провести напружену і організовану роботу.

Обком Компартії України, облвиконком, облпрофрада та обком комсомолу, наголошують в постанові, вважають, що в кожному колгоспі, радгоспі, в усіх населених пунктах в ці дні має бути створене максимальне трудове напруження, виявлена висока дисципліна і організованість.

ТІЛЬКИ ХОРОША СЛАВА!..

З колгоспних полів Роздільнянського району повернувся до рідного вузу і приступив до навчання трудовий загін юридичного факультету. На врожайних виноградниках ім. К. Маркса (с. Лиманське) цілий місяць добре трудилися студенти II, III і IV курсів (керівники: доценти кафедри криміналістики К. І. Удалих, М. Г. Смола, викладач кафедри земельного і трудового права О. К. Вишняков, викладач кафедри криміналістики В. М. Федоров, лаборант В. В. Комаха) — всього 104 студенти, серед яких працювали і 22 студенти факультету РГФ. В ці краї молодь нашого університету приїжджає не вперше, їй тут завжди раді, бо на неї можна покластися. Радгоспне правління (і зокрема — директор Іван Кузьмич Шило) впевнене: комсомольці — ударники ОДУ своє діло зроблять і вчасно і якісно.

Впевненість оправдалась і цього року. Загін розділвся на дві бойові бригади. Влаштувавшись в добре обладнаному таборі, провісивши урочисту лінійку — відкриття трудового сезону, на якій був присутній І. К. Шило, комсомольці одразу енергійно взялись до роботи. І з першого ж дня закрили на стінах табору ділові «Блис-

кавки», «Комсомольський прожектор», за даними яких кожного ранку над табором звучали підсумки: ось так ми, друзі, попрацювали вчора, дали по нормі, дехто — й більше, але ж самі розумієте, підкреслює комсорг заго-ну А. В. Ковбасюк, перед нами надзвичайно велике і почесне завдання — повністю звільнити від зрілого соковитого винограду оці поля, на яких чекає наших рук 380 тонн. А поряд на цій же продукції працює винзавод, котрий швидко виробляє соки — з того винограду, який ми збираємо сьогодні...

Тому трудові темпи з часом набирали все більшого розмаху, доводилось іноді попрацювати і в вихідний день — коли підводила погода і дощило серед тижня. Так чи інакше, а передовики — Харченко, Литовченко та десятки інших — дуже часто подвоювали і потроювали свої денні норми. Любо-дорого було дивитись, як на величезній плантації майоріють миготливі сорочки, косинки, кофти, послухати, як в мелодійному ритмі звучать голоси та фуркання тракторів, що швидко опорожнюють виноградні чани. В обідню чи вечірню пору над полями пролунає мелодійна бадьориста пісня...

А ввечері любителі гра-

ють в футбол і баскетбол. В Червоному куточку можна газету чи журнал почитати, подивитись телевізор, поговорити з викладачами про ще не розкриті таємниці улюбленої професії, а то й послухати, як студентка Н. Руденко піднесено, професійно читає чергову лекцію про міжнародне становище, влаштувала творчий концерт...

Бурхливе, повне дотепу, яскравості й невичерпної винахідливості студентське життя. Прекрасна юність! Перед нею ще стільки невідкритих і манливих шляхів. І треба було б чути, як гаряче на зборах критикуються «відстаючі» (до речі — такі, що виконують лише норму), як підкується молодь про виконання підвищених зобов'язань, бо це ж, мовляв, — наша студентська справа, наша неповторна молодість, бо йова, кипуча, пісенна, бо про університет повинна залишитись у цьому радгоспі тільки хороша слава.

Ні, не марно попрацювали студенти юридичного факультету на полях Роздільнянщини, щоб зробити і свій значний внесок в загальну народну справу.

В. ТИЩЕНКО,
доцент,
секретар партбюро
юрфаку.

В обкомі ЛКСМУ

Конкурс молодих вчених

Секретаріат Одеського обласного комітету ЛКСМУ України, обласна рада Всесоюзного товариства винахідників і рационалізаторів, обласна рада науково-технічного товариства прийняли спільну постанову «Про проведення обласного туру Всесоюзного конкурсу робіт молодих вчених і спеціалістів по розробці засобів малої механізації

сільськогосподарських робіт». Як передбачається в постанові, обласний тур триватиме з 1 серпня по 1 грудня нинішнього року.

Роботи, які висувуються на конкурс, повинні являти собою самостійно виконані як окремими авторами, так і авторським колективом. Для вирішення всіх технічних розробок за темою конкурсу

молодих учених, робітників, студентів, учнів ПТУ і школярів доцільно створювати комплексні творчі молодіжні колективи (КТМК), які затверджуються наказом директора.

Роботи подаються в обласний оргкомітет до 1 грудня нинішнього року за адресою: Одеса, пл. Жовтневої революції, 1, відділ робітничої і сільської молоді обкому ЛКСМУ України, тел. 295-760.

7 ЖОВТНЯ РАДЯНСЬКИЙ НАРОД ВІДЗНАЧИВ ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ

В НАШІЙ КОНСТИТУЦІЇ

ЗАПИСАНО: «ГРОМАДЯНИ СРСР

МАЮТЬ ПРАВО НА ОСВІТУ» (ст. 45)

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу Одеського ордену Трудового Червоного Прапора державного університету імені І. І. Мечникова на Дошку Пошани заносяться:

Студенти I курсу біофаку В. Гарба, С. Журавель, С. Портуланська, які на збиранні винограду та овочів у колгоспі «Перемога» Іванівського району значно перевищують норми (керівник В. Микитюк).

Студенти I курсу хімфаку Д. Акбаш, В. Громиш, Н. Білета, Є. Совінчук, Л. Балухата, Г. Сердцева, які на збиранні винограду у радгоспі «Чорноморець» Овідіопольського району значно перевищують норми (керівники В. Нікітін, В. Карпінчик, Є. Гаврилін).

Студенти I курсу мехмату Макаручак, Холостенко, Дятел, Чепель, які на збиранні винограду в радгоспі «Чорноморець» значно перевищують норми (керівник Л. Чепурний).

Студенти ГГФ (геологічне відділення) Н. Рапоган, Л. Осадча, А. Мудрей, Є. Каспарян, С. Носарев, які на збиранні винограду в радгоспі «Дністровський» Овідіопольського району виконують по 2 норми (керівники В. Кадурін, Т. Депутатова).

Бригада студента В. Тітаренко (I курс географів), які на збиранні яблук у радгоспі «Дністровський» систематично перевищують норми (керівники Ю. Соколов та В. Сульдін).

НАЙДЕМОКРАТИЧНІША В СВІТІ

З глибоким патріотичним почуттям відзначають радянські люди День Конституції СРСР. Це свято знаменує велику життєву силу соціалістичного ладу, торжество соціалістичної демократії. Нова Конституція СРСР — Основний Закон першої в світі загальнонародної держави. Вона закріплює важливий історичний етап у русі нашої країни до комунізму — побудову розвинутого соціалістичного суспільства. Конституція СРСР — є основа суспільного ладу і політики СРСР, встановлює права свободи, і обов'язки наших громадян, вказує шляхи подальшого розвитку нашого суспільства, проголошує найвищою метою Радянської держави побудову безкласового комуністичного суспільства. Всі її статті пронизані турботою про радянську людину, про міцний мир на землі. Трудящі Радянського Союзу зустріли День Конституції тісно згуртованими навколо Комуністичної партії — організатора і натхненника наших перемог, успішно втілюють в життя історичні накреслення XXVI з'їзду КПРС — грандіозну програму зростання економіки і культури нашої Батьківщини. Конституція СРСР дає можливість мільйонам радянських людей ширше розгорнути політичну і трудову активність, ініціативу, бути причетними до державних справ.

Реальні досягнення соціалістичної економіки — матеріальна основа прав і свобод людини — таких, як право на працю і вибір професії, право на відпочинок і охорону здоров'я, соціальне забезпечення, на освіту і житло.

Зокрема, право громадян СРСР на освіту гарантується 45 статтею Конституції. Це право забезпечується безплатністю всіх видів освіти, здійсненням загальної обов'язкової середньої освіти молоді, широким розвитком професійно-технічної, середньої спеціальної і вищої освіти на основі зв'язку навчання з життям, з виробництвом; розвитком заочної і вечірньої освіти; наданням державних стипендій та інших пільг учням і студентам; безплатною видачею шкільних підручників; можливістю навчання в школі рідною мовою; розвитком системи професійної освіти і створенням умов для самоосвіти трудящих.

Це право реалізується і у високому рівні розвитку вищої школи. Тільки в стінах нашого орденосного університету здобувають вищу освіту на 9 факультетах біля 12.000 студентів, з них на стаціонарі близько 6000 і стільки ж на вечірньому і заочному відділах. На різних кафедрах здобувають освіту майже 300 аспірантів. Цю величезну армію студентів та аспірантів збагачують знаннями викладачі, серед яких 70 докторів наук, професорів і біля 400 доцентів, кандидатів наук. У розпорядженні науковців і студентів дві астрономічні обсерваторії, ряд спеціалізованих лабораторій і кабінетів, електронно-обчислювальний центр, Ботанічний сад.

Все це дає можливість розвитку активності мільйонів і передбачає їх відповідальне відношення до своїх обов'язків. Конституція СРСР живе і працює на успішну побудову комунізму.

ТЕМА ЄДИНОГО ПОЛІТДНЯ 14 ЖОВТНЯ — «ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ — ДИОВИЙ ЗАСІБ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ ХІ П'ЯТИРІЧКИ»

ПРИМІРНА ТЕМАТИКА БЕСІД НА ЖОВТЕНЬ

(Закінчення)

Початок див. в № 28).

Конституція діє, живе, працює.

«Агітатор», 1981, № 17, с. 18—21.

Ударну працю — Дню Конституції.

«Під прапором ленінізму», 1981, № 16, с. 48—50.

Якість продукції — справа нашої честі.

Олійник С. Настійна вимога часу. «Під прапором ленінізму», 1981, № 17, с. 50—52.

Федоров Ю. Системний підхід до управління якістю. «Партизанська життя», 1981, № 17, с. 31—35.

Корми з осіннього поля.

«Під прапором ленінізму», 1981, № 17, с. 65—67.

«Правда України», 1981, 12 вересня.

Збільшувати виробництво, підвищувати якість кормів.

«Агітатор», 1981, № 16, с. 10—11.

Зберемо, що вирощено, збережемо, що зібрано.

Вирощене зберегти! «Правда», 1981, 31 серпня.

4 жовтня — День вчителя. Високе поклання (До Дня вчителя).

«Під прапором ленінізму», 1981, № 16, з. 51.

«Агітатор», 1981, № 16, с. 32—36.

«Правда України», 1981, 10 вересня, с. 2.

11 жовтня — Всесоюзний День працівників сільського господарства.

Всі резерви — в дію. «Під прапором ленінізму», 1981, № 17, с. 53—55.

18 жовтня — День працівників харчової промисловості. Головна мета — задоволення попиту.

«Під прапором ленінізму», 1981, № 17, с. 60—62.

25 жовтня — День працівників автомобільного транспорту.

Розвиток автомобільної промисловості (Огляд). «Економічеська газета», 1981, № 23, с. 2.

29 жовтня — День народження комсомолу.

«Агітатор», 1981, № 18.

ДО ЗУСТРІЧІ, КОЛЕГИ!

Не одну яскраву сторінку до історії будагонівського руху нашого університету вписали студенти-філологи. Кожного літа їдуть вони у різні куточки нашої Батьківщини, щоб своєю натхненною працею зробити гідний внесок у виконання історичних накреслень партії і уряду. Як правило, напрямом діяльності СВЗ філфаку визначається специфікою факультету — переважна більшість студентів — дівчата, а тому й працюють вони бортпровідницями на літаках, працюють на хлібозаводах, на кондитерській фабриці... Але цього року було зроблено на факультеті своєрідний експеримент. Дівчата-філологи спробували свої сили і в будівництві.

Звичайно, що в мене, як командира майбутнього загону «Оріон», так і у відповідального за проведення трудового семестру комітету комсомолу університету було чимало побоювань — а чи не злякаються дівчата труднощів, чи зможуть оволодіти різними будівельними спеціальностями: маляра, штукатурка, плиточника?...

Проте, як показав час, всі ці хвилювання були марними. Дівчата із загону «Оріон» повністю виправдали довіря комітету комсомолу, деканату факультету. Ще 6 пак! Виконано і перевиконано договірні зобов'язання, провели значну культурно-масову і політико-виховну роботу.

Але все це було згодом, а спочатку була щоденна, копійка праця... Адже кожною будівельною спеціальністю оволодівали наші дівчата у ході роботи. А час летів. Термін нашого перебування на будівництві професійно-технічного училища у селі Степовому Роздільнянського району був невеликим. І що ж?.. Переборолі дівчата труднощі, закипіла у їх руках робота. Якщо на перших порах давали 5—8 квадратних метрів штукатурки щодня, то вже через тиждень роботи кожна з них робила 17—20 метрів, що близько норми виробітку професійного робітника.

В «Оріоні» з'явилися свої правофлангові, навіть, коли хочете, наставники. Ось, наприклад, Олена Безпальчук, студентка III курсу українського відділення однією з перших почала давати високоякісну штукатурку, тож доводилось час від часу залишати своє робоче місце, підходити до подруг і допомагати їм.

А ввечері, після роботи, у вихідні дні проводились вечори відпочинку, дискотеки, дівчата у складі агітбригади виїжджали з лекціями і концертами до тваринників, виноградарів. Тепло зустріли будівельники концертну програму, присвячену Дню будівельника. Надовго запам'ята-

ється КВН, який ми провели зі студентами інституту народного господарства і перемогли.

Що ж трудове літо для бійців «Оріону» завершилось і ми говоримо: «До нових зустрічей на будівельних площадках третього трудового!».

В. ПАЛИ, командир СВЗ «Оріон» філологічного факультету.

На знімку: босць загону Олена БЕЗПАЛЬЧУК за роботою.

ПРАВОФЛАНГОВІ

Обчислювальний центр механіко-математичного факультету.

На знімку: комсорг групи Вікторія Пешкова. Вона успішно склала літню екзаменаційну сесію, бере активну участь у громадському житті факультету.

Фото М. РИЖАКА.

ЩЕ ОДНА СТОРІНКА

Ще одна сторінка записана до трудової біографії студентського будівельного загону «Альбатрос» Одеського університету. Загін існує хоч і не багато років, але в нього є свої традиції. У 1975 році загін вперше прийшов на тюменську землю у Радянський район і з того часу залишається вірним безкраїм просторам Західного Сибіру. А селище Агіриш приймало бійців «Альбатросу» вдріг. З перших днів свого існування співробітничав Торський ліспромгосп, на території якого знаходиться Агіриш, зі студентськими загонами. Переважна більшість будинків селища побудована студентами.

Головним завданням, яке

вирішував наш загін, було будівництво житлових будинків для робітників ліспромгоспу. Загін взяв зобов'язання побудувати 10 двоквартирних будинків, засвоївши тим самим 150 тисяч карбованців капіталовкладень. І треба сказати, що бійці загону попрацювали на славу; суха, сонячна погода сприяла нам. Звичайно було важкувато спочатку і через менший вміст кисню у повітрі, якого на 15 процентів менше ніж на Великій землі. Але поступово звикли...

А в результаті бійцями загону засвоєно 240 тисяч карбованців капіталовкладень. За цією цифрою — 9 будинків для трудівників ліспромгоспу і декілька господарсь-

ких приміщень, пилорама. До речі, пилорама в Агіриші згоріла навесні, саме перед приїздом загону, а звідси і перебої з будівельними матеріалами, що й завалою «Альбатросу» побудувати ще один будинок. Але не тільки причини об'єктивного характеру знизили показники господарської діяльності загону. На майбутнє слід підвищити якість професійної підготовки бійців під час підготовчого періоду, підвищити ідейно-виховну роботу загону.

В. ГУСТАВ, босць загону «Альбатрос», студент V курсу фізфаку. Агіриш — Одеса.

ДЛЯ ТИХ, ХТО ПРАЦЮЄ

В організації учбового процесу необхідно (найбільш повно враховувати специфіку заочного та вечірнього навчання).

(Із постанови Ради Міністрів УРСР від 2 липня 1981 року).

Вечірня та заочна форми навчання виконують зараз велику і почесну роль у справі підготовки спеціалістів без відриву від роботи на виробництві, в школі та інших різних сферах трудової діяльності. При цьому контингент тих, хто навчається в вузі і займається трудовою діяльністю, надзвичайно великий. Так, в Одеському університеті цими формами навчання охоплено 5920 осіб. А на стаціонарі навчається 5 634 студента.

Добре відомо, що випускники будь-якої форми навчання — денної, вечірньої, або заочної — одержують єдині дипломи про закінчення вузу і наділяються однаковими правами спеціаліста.

А це означає що, не дивлячись на складність навчання без відриву від роботи, випускники вечірньої та заочної форми навчання повинні одержати знання і всесторонню підготовку не нижче

теї, яку одержують студенти денної форми навчання. Однак досягнути такого рівня підготовки, сполучаючи дві повнооб'ємні функції — навчання і роботу, дуже важко. Як правило, студент-вечірник приходиться на заняття втомлений фізично і сповнений вражень робочого дня, котрі не швидко влягаються.

А ще, мабуть, важче виконувати після роботи і занять домашні завдання.

Спеціальні анкетні опитування студентів вечірньої форми навчання гуманітарних факультетів, що проводилися в різний час, показують, що регулярно працюють над предметами семестрового графіка не більше 15% студентів, працюють частково. 40%, а останні 45% не мають можливості самостійно працювати вдома. Причому, це не ті, хто лінується, а дійсно характер роботи і домашні умови не дозволяють їм виконувати домашні завдання з предметів.

В цьому полягає перша особливість вечірнього навчання.

Не важко також помітити,

що студенти-вечірники, прийшовши на заняття, в багатьох випадках не можуть включитися в активний процес сприймання лекції. Ось що показало спеціальне опитування, яке проводилося серед студентів других курсів гуманітарних факультетів. Слухаючи звичайну лекцію, яка читається таким же стилем, як і студентам денної форми навчання, лише 35% студентів повністю сприймають і засвоюють лекцію, 45% пишуть, що сприймають і запам'ятовують тільки в найзагальнішому виді. А 20 процентів дають негативну відповідь.

Це друга специфічна особливість вечірнього навчання.

Але є ще одна особливість позитивного плану. Якщо студент-вечірник або заочник обрав факультет, відповідний профілю його трудової діяльності, тобто підвищує свою кваліфікацію, то він має дуже важливу перевагу, якої немає у студента денної форми навчання. Перевага ця полягає в тому, що спеціальні дисципліни, в значній мірі

і суспільні науки і педагогіка, засвоюються в зв'язку з конкретною практикою, з таким досвідом роботи, що емпірично вже склався. А це в великій мірі полегшує навчання.

Так, спеціальні спостереження і проведені опитування свідчать, що у тих, які навчаються по профілю своєї трудової діяльності, працездатність на лекціях з профілюючих наук майже вдвічі вища, ніж у тих, у кого обраний факультет не відповідає їх виробничій спеціальності.

У студентів-заочників є ще одна особливість. Із опитувань видно, що контрольні роботи вдома виконують до 80—85%, а над учбовою літературою регулярно працюють тільки 40—45%. Останні чекають тільки сесії.

Яким же чином можна врахувати специфічні особливості вечірнього та заочного навчання?

1). Активізувати навчальну пізнавальну діяльність студентів-вечірників в аудиторії. Особливо на лекціях. Треба сміливіше впроваджу-

вати в учбовий процес такого методу як лекція-бесіда.

Іноді кажуть, що лекція-бесіда веде до школярства, скорочується лекційний час, не можна «вчитати» матеріалу. Та завдання полягає не тільки в тому, щоб вичитати програму в просторі, а і в тому, щоб студенти-вечірники розібрались в матеріалі лекції і засвоїли його в аудиторії. Тоді і домашні завдання виконуються легше.

Є конкретні дані, вказуючі на те, що на лекції-бесіди засвоєння матеріалу значно зростає, доходить до 85%, а то і до 90% (адже останні пишуть, що зрозуміли, а вдома ще пророблюють і засвоюють). І зовсім немає таких, хто нічого б не зрозумів. Виходить, що активна методика залучає всіх студентів до сприймання матеріалу, знімає (гальмує) втомленість, відволікає від денних вражень.

Такий же підхід оправдує себе і на семінарських та практичних заняттях. Ще менше треба повчати, а більше заохочувати студентів до активної діяльності в ау-

НОВІ РИСИ ЖИТТЯ

«Активно сприяють вихованню трудівників нові радянські свята та обряди», — сказав тов. В. В. Щербицький.

Цими словами відкривається виставка наукової бібліотеки ОДУ «Нові свята та обряди». В комплексному плані комуністичного виховання молоді утвердження в нашому побуті нових соціалістичних свят, становлення нової обрядності відіграє значну роль. На виставці представлена література про смисл і значення свят, які ввійшли в радянський календар.

Читачі бібліотеки зможуть познайомитися з книгою «Наші свята» (М. Політздат, 1977), в якій узагальнено багатий досвід організації і проведення в нашій країні різноманітних свят, розкривається сутність тих ритуалів, що народилися в соціалістичному суспільстві; І. І. Фурсін в роботі «Обрядність і її місце в соціалістичному засобі життя» (М., Знання, 1977) на конкретних прикладах розкриває специфіку і виховні можливості нової обрядності, в якій втілені еталони соціалістичного засобу життя, славетні революційні, бойові і трудові традиції радянського народу. В дослідженні доктора філософських наук І. В. Суханова «Звичаї, традиції і спадковість поколінь» (М., Політздат, 1976) звичаї і традиції розглядаються як соціальний механізм, що здійснює передачу суспільних цінностей від покоління до покоління і тим самим формує внутрішню єдність і національну своєрідність культури народу.

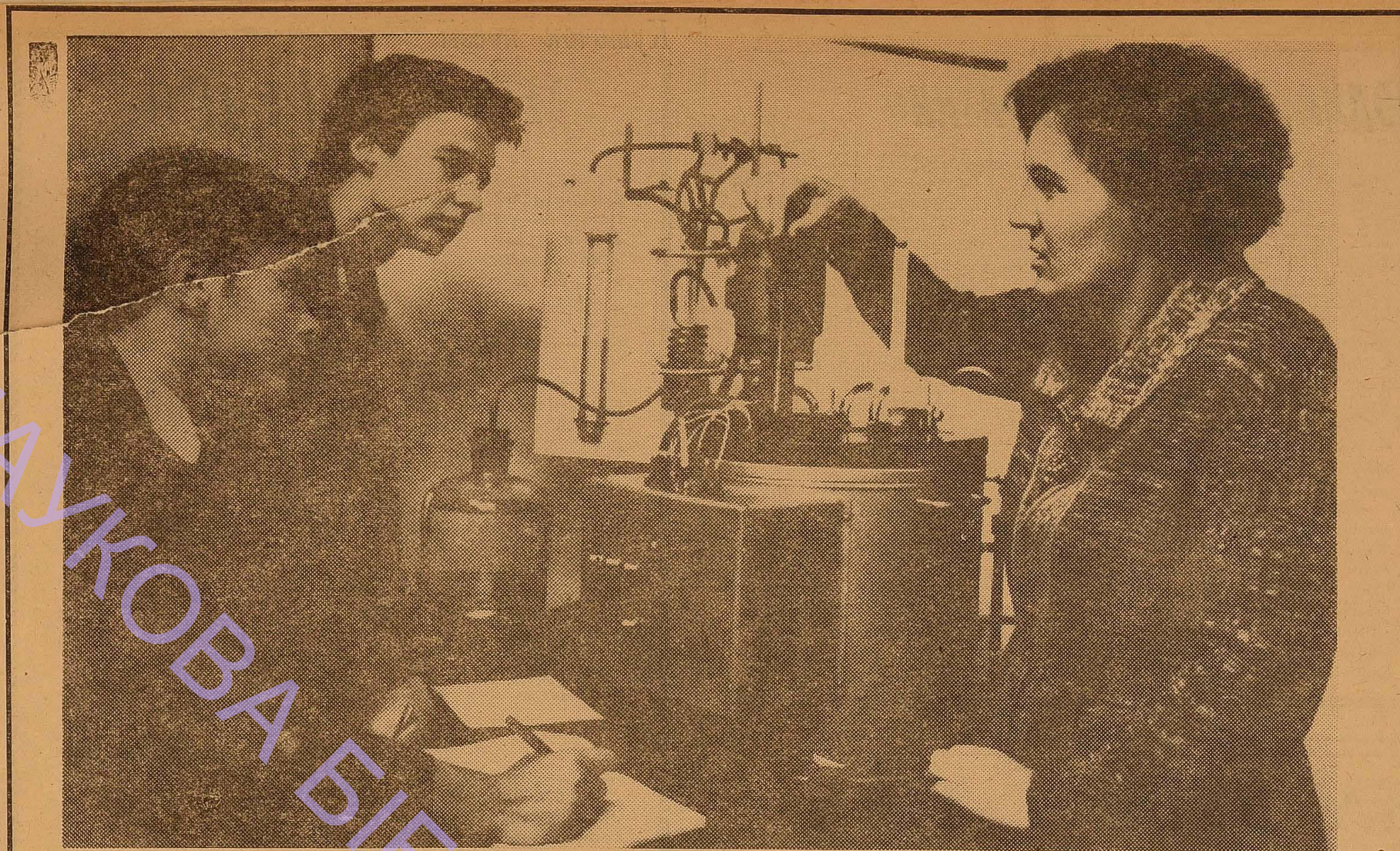
Міцно ввійшли в наше життя свята, що улаштовують людей праці. Ці свята з їх новою обрядністю органічно входять в розмаїте життя трудових колективів, сприяють виконанню тих основних функцій, які записані в статті нової Конституції СРСР: «Трудові колективи розвивають соціалістичне змагання, сприяють поширенню передових методів роботи по зміцненню трудової дисципліни, виховують своїх членів в дусі комуністичної моральності, піклуються про підвищення їхньої політичної свідомості, культури і професійної кваліфікації».

Про шанування героїв праці, передовиків виробництва, про урочисте підведення підсумків соціалістичного змагання, про свята трудівників різних професій багатий матеріал зібраний в книжках: «Свята, обряди, традиції» (М., Молода гвардія, 1976); Ю. П. Єльченко «Новий людині — нові обряди» (М., Політздат, 1976); «Нові свята і обряди — в життя» (Випуск I, II, М., Знання, 1978) та інші.

Один із розділів виставки присвячений розвитку обрядності окремих народностей Радянського Союзу. Це книжки С. В. Курочкіна «Новорічні свята українців» (Київ, Наукова думка, 1978), М. Закович «Народні свята Радянського Прикарпаття» (Ужгород, Карпати, 1971), Л. Д. Лоскутової «Розвиток сімейної обрядності в Радянській Молдавії» (Кишинів, Штифція, 1979), збірник «Обряди і свята на Дону» (Ростов-на-Дону, 1979) та інші.

Література, представлена на виставці, доповнена ілюстративним матеріалом, дає певне уявлення про становлення і розвиток нової соціалістичної обрядності, котра допоможе молодому поколінню формувати свій духовний світ, рости гарячими патріотами соціалістичної Батьківщини, переконаними інтернаціоналістами та атеїстами.

С. СМІРНОВА,
зав. сектором
масової роботи НБ ОДУ.

Фізичний факультет. Ідуть лабораторні заняття на I курсі.
Доцент Валентина Григорівна Заремба, депутат Центральної районної Ради народних депутатів пояснює студентам Олександрю Олексієву та Івану Ковалю визначення температурної залежності густини газу.
Фото М. РИЖАКА.

До 75-річчя створення пісні «РОЗКИНУЛОСЬ МОРЕ ШИРОКО»

Цій популярній морській пісні минуло 75 років. Усе, про що в ній співається, було насправді. Влітку 1906 року пароплав «Одеса» йшов курсом з Херсона на Бомбей. Залишилися позаду Середземне море, Суецький канал. Увійшли в зеленувато-сині води Червоного моря, яке дихало нестерпною спекою. Люди знемагали на палубі, а внизу біля парових котлів було зовсім як у пеклі. Кочегар Василь Гончаренко ще перед рейсом почував себе нездоровим. Сказати про це лікареві не наважувався, хазяїн вижене. А куди податися? Вдома безпросвітні злидні і старенька матір.

Стукали чавунні заслінки топку, клекотіло яскраво-біле полум'я. По обличчях і голих плечах кочегарів стівав змішаний з вугільним пилом піт. Чіпляючись за поручні залізного слизького трапа, Гончаренко хотів вийти наверх. Механік

зупинив його грубим окриком. Через півгодини змарнілий і блідий Гончаренко вибрався з кочегарки, пройшов кілька кроків і впав мертвий на палубу. Поховали кочегара за морським звичаєм — тут же у Червоному морі.

Тієї ночі ніхто в кубрику не спав. Моряки думали про смерть товариша, про свою тяжку моряцьку долю.

— Ти б, Федю, пісню склав, може, легше стало б на душі, — сказав хтось матросові Предтечі.

Федір Предтеча і Василь Гончаренко були друзями. Обидва — з старовинного українського міста Чигирини. Хоч і далеко від моря, а називали його містом мореходів. Ще з сивої давнини морський промисел був головним заняттям чигиринців. Високі, дужі, вони з сімнадцяти років вирушали у Миколаїв, Одесу, Таганрог та інші приморські міста, най-

малися на комерційні судна і ставали досвідченими моряками. Федір Предтеча був умілим гармоністом, знав багато пісень про море, сам любив складати їх. Вражений смертю товариша, він взяв олівець і почав писати. Тієї ж ночі і народилася «Пісня про кочегара» — так назвав її Федір спочатку. Заспівали її на мотив одеських рибалок. Пісня сподобалася і швидко перелігала з одного пароплава на інший, а Предтечу списали на берег як бунтівника. Потім пісню називали «Розкинулось море широко» і співали її не тільки на кораблях, а й на майдках, демонстраціях робітників.

До 1917 року Федір Сидорович Предтеча не раз потрапляв у жандармську охоранку за революційні виступи. В роки громадянської війни був рульовим есмінцем «Керчь», що брав участь у потопленні «Чорно-

морської ескадри за наказом В. І. Леніна.

«Розкинулось море широко» співали моряки Дніпровської флотилії, коли гітлерівці вели їх на розстріл. Багато хто пам'ятає, з якою майстерністю виконував її Леонід Утьосов. Одного разу він сказав з телевізійного екрана: «Не знаю, хто створив цю пісню, але вона житиме довго, тому що в ній є душа». Федір Предтеча дивився цю передачу. Він написав Утьосову, послав йому початковий текст пісні, який зберігається тепер у херсонському краєзнавчому музеї. Утьосов відповів Предтечі і закінчив свого листа словами: «Бажаю Вам, Федоре Сидоровичу, доброго здоров'я, сил. Спасибі Вам за чудову пісню. Тисну Вашу матроську руку».

Федір Сидорович Предтеча помер у 1975 році, коли йому було дев'яносто років. Він жив у своєму рідному Чигирині, створив там клуб юних моряків, був почесним членом екіпажу теплохода «Чигирин».

Б. НЕСТЕРОВСЬКИЙ.

Вчені про Театр Корифеїв

Науково-практична конференція «Назустріч 100-річчю українського Театру Корифеїв» була організована управлінням культури Кіровоградського обласного управління спільно з Одеським міжобласним відділенням Українського театрального товариства. На конференції було заслухано 15 доповідей, підготовлених вченими — літературознавцями Одеси, Кіровограда, Києва, Херсона. Одеських вчених представляв доцент кафедри української літератури П. Т. Маркушевський, його доповіді «Світова велич Театру Корифеїв» та «Сценічна майстерність братів Тобілевичів» були заслухані з великою увагою.

Конференція проводилась у театрі ім. Кропивницького м. Кіровограда, у музеї-заповіднику Хутір Надія, у с. Лісова Поляна, районному будинку культури с. Мала Виска.

Конференція продовжить свою роботу у містах Миколаєві та Одесі.

І. КОБИЛЯЦЬКИЙ,
зав. кафедрою
педагогіки, професор.

І НАВЧАЄТЬСЯ

диторії, підтримувати активність.

2). Зближувати зміст учбового процесу з життям, з досвідом тих, хто навчається, — вечірників і заочників. З багатьох дисциплін профільного характеру і з суспільних наук. В досвіді кафедр педагогіки таке зближення з роботою студентів в сфері народної освіти дає великий ефект, полегшує їхнє навчання. Звичайно, зближення не повинно вестися до спрощеності, утилітаризму. Студент повинен засвоювати науку в її практичній спрямованості, з використанням дослідного матеріалу. Це особлива методика, і її треба детально розробляти стосовно до особливостей конкретної науки.

3). Про лекції на сесіях заочників. Я критично відношусь до так званих оглядових лекцій. В деяких випадках такі лекції зводяться до надто загальної (якщо не сказати — поверхової) розповіді про все. Заочники все записують і на цій же сесії йдуть на екзамен, складають. Ті, хто вдома нічого не робив, але прослухав оглядові

лекції, також здають — хоча б на «задовільно». Виходять серйозні затрати.

Доцільніше читати заочникам лекції з основних тем з поглибленим аналізом і показом методики самостійної роботи над іншими темами.

Але для цього потрібно посилити роботу з заочниками у міжсесійний період, робити це і на місцях проживання заочників і на проміжних сесіях. Тоді створюється більше можливостей для читання і для активізації самостійної роботи.

4). Повніше використовувати наочні посібники і технічні засоби навчання. Нідє правди діти, нерідко ми з різних причин уникаємо використовувати наочні посібники і ТЗН на вечірніх заняттях і сесіях заочників, навіть тих із них, які ввійшли в практику занять на денних формах навчання. Між тим, для активізації пізнавальної діяльності студентів-вечірників і підтримання їх уваги відеозасоби мають велике стимулююче значення. Про це схвально говорять самі студенти-вечірники.

5). І, нарешті, про облік знань студентів вечірньої і заочної форм навчання. Очевидно, немає необхідності знову нагадувати, що критерії оцінки знань єдині для всіх форм навчання — вечірньої, заочної, денної. Але треба звернути увагу на те, що іноді, вільно чи мимоволі, ми йдемо на зниження вимог в оцінці знань студентів вечірньої і заочної форм навчання. А це, природно, веде не тільки до девальвації оцінки, а і до зниження учбової активності студентів, породжує в них надію на «милість» викладача-екзаменатора.

Таким чином, вдосконалення учбового процесу вечірньої і заочної форм навчання можливо тільки при всебічному врахуванні всіх специфічних особливостей навчання студентів і запровадження активної методики у всі види аудиторних занять і самостійної роботи.

І. КОБИЛЯЦЬКИЙ,
зав. кафедрою
педагогіки, професор.

«МІЖНАРОДНА ОРБІТА УКРАЇНИ»

Розкриттю багатограних міжнародних зв'язків Союзу РСР на прикладі Радянської України присвячено збірник документів і матеріалів 1971—1975 років «Українська РСР на міжнародній арені», підготовлений Міністерством закордонних справ УРСР і випущений Видавництвом політичної літератури України (упорядники — кандидат історичних наук Ю. Качуренко, Ю. Костенко, В. Сотников, І. Шевченко, редакційна колегія — кандидат історичних наук В. Мартиненко, кандидат філологічних наук Ю. Кочубей, М. Макаревич).

Книга є продовженням однойменних видань, що побачили світ у 1963, 1966 та 1977 роках. До неї увійшли документи і матеріали, що висвітлюють діяльність Української РСР як члена Ор-

ганізації Об'єднаних Націй, участь нашої республіки в роботі багатьох спеціалізованих установ ООН, ряду інших міжнародних організацій та конференцій.

У зазначений відтинок часу УРСР обиралася, зокрема, до складу Комісії ООН у справах народонаселення, Спеціального комітету ООН з питань міжнародного тероризму, Комітету ООН по здійсненню невід'ємних прав палестинського народу та інших постійних і тимчасових органів.

Один із розділів збірника містить тексти нот і листів Української РСР та виступів глав делегацій УРСР на сесіях Генеральної Асамблеї ООН, пропозиції й інші документи, що їх вносили або співавторами яких були повноважні представники Ук-

раїнської РСР. На конкретному матеріалі розкривається участь Радянської України в діяльності органів міжнародних організацій і міжнародних конференцій.

Українська РСР — учасниця більш як ста міжнародних багатосторонніх договорів та угод. Окремий розділ збірника знайомить читача з міжнародними договірно-правовими відносинами УРСР у 1971—1975 роках, що характеризувалися їхнім розширенням.

Наприкінці подано короткі коментарі до вміщених документів.

Черговий збірник «Українська РСР на міжнародній арені» призначається читачу, котрий цікавиться зовнішньополітичними питаннями.

Г. ПАВЛІН.

Твій духовний світ

МУЗИКА ДУШІ І ТІЛА

Глядачі завмирають: рух, дія приковують їхню увагу, збуджують фантазію, хвилюють серця. Пантоміма — це вистава такого масштабу, такого духовного відкриття, коли слова щезають, а натомість народжується справжнє сценічне мистецтво. Немає слів — лише рух і музика. Музика відіграє надзвичайну роль у пантомімі. Вона задає ритм, вводить глядача у сутність сценічної форми, допомагає краще, точніше відчутти характер героїв, їхні почуття, дає можливість передбачити їхні дії.

Ось на сцені видніється велике біле полотно. Воно замовкло. Поступово із нього народжується Людина. Скульптор. А поряд з ним — його Думка. Вона то поряд, то далеко, то лагідна і сумна, то піднесена й примхлива, слабка і могутня — вся переливається залежно від часу і простору, вся в живих протиріччях. Та от вони зливаються в одне ціле, мигець

і думка, творче начало і велике натхнення, і, окрилені поетичним вогнем, піднімаються над світом, в який прийшли творити. Ця сцена — дивовижна! В ній стільки летючих пасажів, магнітного блиску, що зал завмер, припинив перед обличчям суті, істини, котра ось зараз перед нами стала прекрасним явищем, складний, незвичайний, невлонимий світ творчості на якусь мить відкрив свої таємні шляхи, свої сліпучі райдуги. Хіба ж не так, у мукках, в боліннях, у райдужному натхненні творить і композитор, поет чи скульптор, який відсікає від брили несуттєві шматки, бо вони заважають в ній побачити рух живого світу!

Так перед нами нуртує «Роздум» — сцена із великого концерту-спектаклю, поставленого в Одеській філармонії артистами пантоміми Московського театру на Таганці, театру, в якому пристрасно і неухильно дослід-

жують людину в образах, шукаючи матеріал дослідження в самих людях. Знаменитий колектив не один раз приїжджає в наше місто. І кожний приїзд його — велика радість для тих, хто любить мистецтво пантоміми. А таких багато. Поряд зі мною сидять люди різного віку, але серед них найбільше молоді, і зокрема — студентів. І всі німіють, всі вражені черговою сценою («Пісня ожилого каменю», «Пісня кохання» тощо) і — вибухають оплесками. Бо таке мистецтво нікого не залишає байдужим. Між залом і артистами — повна гармонія, повне взаєморозуміння, зал і сцена живуть, хвилюються, вібрують одним подихом, одними порухами краси, створеної чарівною музикою жестів.

І. ДОДІНА,
студентка I курсу
філфаку, російське
відділення.

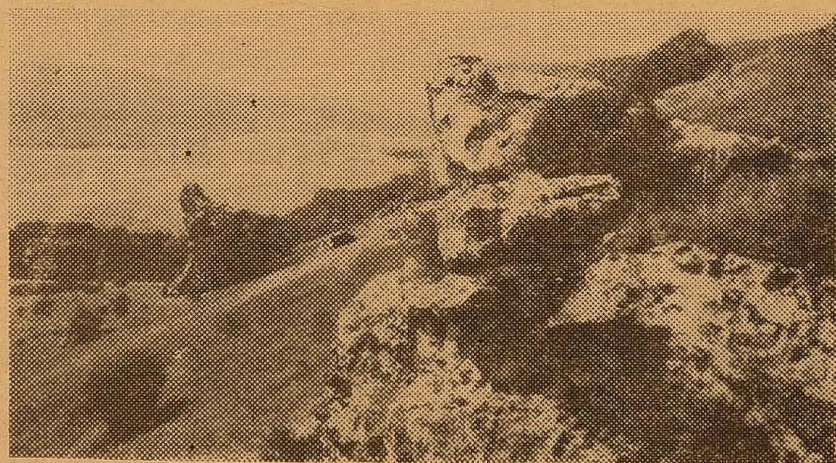
Кримська практика геологів

20 вересня закінчилась учбова геологічна практика студентів II курсу геолого-географічного факультету у Бахчисарайському районі Криму. Її метою було ознайомлення студентів з геологічним картируванням і методикою польових палеонтологічних досліджень. Керували практикою досвідчені вчені доцент М. І. Благодаров та доцент І. В. Косирев.

До нашого розпорядження був відданий один із найкращих в Європі і крацій в нашій країні геологічний учбовий полігон МДУ імені професора Богданова.

Практика була організована у виді ділової гри. Курс був перейменованій в учбову геологічну експедицію на чолі з начальником Ігорем Толкачевим. Головним геологом став Сергій Плітін, Ігор Воскобойников — головним геофізиком. Експедиція була розбита на 6 геологічних партій по 10—12 чоловік у кожній.

За час практики було зібрано зразки органічних залишків, гірських порід, мінералів. Найцікавіші палеонтологічні знахідки відправлені до палеонтологічного музею нашого університету, а зраз-

ки деяких гірських порід — у кабінет корисних копалин кафедри.

Крім суто навчальної діяльності під час практики були організовані захоплюючі екскурсії до міста-героя Керчі і в район Великого Каньйона. Протягом всього періоду практики ми підтримували тісні контакти з місцевим колгоспом імені Чапаєва. Один день в тиждень кожен студент працював на збиранні врожаю персиків, слив, яблук. Всі працювали добре, виконували і перевиконували норми. Керівництво колгоспу залишилось задоволе-

ним нашою допомогою.

Практика стала важливою для кожного студента тим, що це був певний етап становлення кожного як майбутнього геолога. Ми пройшли крізь всі випробування польового життя, ходили маршрутами високих категорій складності, проводили самостійні геофізичні роботи.

О. БАБИХІН,
студент III курсу
геофаку.

На знімку: один з мальовничих куточків гірського Криму.

Фото студента III курсу геофаку С. Плітина.

МОЯ ПІСНЯ

Дмитро ЛУЦЕНКО.

Давним-давно вогонь війни погас
і згарище розвіялося грізче,
а ти в строю
й не просишся в запас,
а борешся,
а борешся, моя звитяжна пісне.
А ти й тепер, як ратай і солдат,
звеличуєш могутній лет держави.
Живе в тобі безсмертний Сталінград,
понтоняться дніпровські переправи,
Нема тобі спокою і на мить,
все кличеш у незвідані дороги,
В тобі червоним шовком майорить
освячене знамено Перемоги.
Подолом нив полпескують хліба,
в антонівках ряхтять сади розлогі...
Та йде непримиренна боротьба
і двох світів,
і двох ідеологій.
І хоч давно вогонь війни погас,
і згарище розвіялося грізне,
а ти в строю
й не просишся в запас,
а борешся,
а борешся, моя партійна пісне.

Ким КАНЕВСКИЙ.

Когда я стриженным юнцом
шагнул с порога,
когда дыхнул в мое лицо
военный ветер,
летела песня трубача
по всем дорогам,
гремела медная труба
на всей планете.
И с той поры до этих дней,
до этих будней
по нотным линиям судьбы
зарей лучистой
тугая песня трубача
легко и трудно
мужской настойчивый мотив
выводит чисто.
И все сбывается в пути,
О чем поется
Протяжным голосом трубы —
лихой октавой,
и жаркой медью надо мной
пылает солнце,
как будто сердце трубача
над переправой.

СЕМІНАР ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

В Одеському Будинку вечних відбулось перше в новому, 1981—1982, академічному році засідання міжобласного наукового семінару геологів-філологів, яким вже 29-й рік керує доктор філологічних наук, професор Одеського державного університету А. В. Недзвідський.

На семінарі були присутні його давні і молоді учасники, зокрема: доценти Т. К. Чорна, В. І. Шкляр, викладачі О. П. Рум'янцева, О. П. Хрустовська, Н. І. Пліченко, В. І. Вікарєнко, Л. Л. Блохіна, вчителі О. М. Ковальчук, С. М. Герзенштейн, М. І. Журавель, газетний працівник Т. І. Єгорова — всього 23 філологи, котрі прагнуть своєю участю в семінарі постійно поповнювати знання, самостійно працювати на літературознавчій ниві, де ще стільки незвіданого і недослідженого. Так, О. М. Ковальчук, вчителька української мови та літератури вечірньої школи № 1 (м. Ізмаїл), вже кілька років пристрасно працює над темою: «Громадянська творчість Дмитра Павличка», вчителька школи № 39 (м. Одеса) С. М. Герзенштейн — «Серафимович та Україна» і т. д.

Заняття семінару, як і завжди, проходило за певною чіткою програмою, але це була жвава і гаряча зустріч його учасників після тривалої перерви. І почалась вона з того, що присутні щиро привітали члена ради семіна-

ру Л. М. Брелінську, котра нещодавно захистила кандидатську дисертацію. Тов. Л. М. Брелінська у вступному слові розповіла молодому поповненню філологів-дослідників про творчі традиції та успіхи семінару за багато років.

Наймолодша учасниця семінару О. І. Жмуріна (заступник голови профкому ОДУ) прочитала уривок з цінкової роботи «Два генії братських народів» (Пушкін і Шевченко), яка на Всесоюзному, 1981 року, конкурсі творчих робіт відзначена дипломом і яка серед слухачів викликала особливий інтерес: відчувається, що автор зуміла знайти свій методологічний ключ в дослідженні цієї глибокої, можна сказати, невичерпної теми. Професор А. В. Недзвідський, даючи хорошу оцінку дослідженню, підкреслив саме надзвичайну важливість і актуальність теми, бо давно вже пора з'явитись справжній фундаментальній літературознавчій праці (Пушкін і Шевченко).

Далі професор А. В. Недзвідський заострив увагу присутніх на чергових завданнях в справі підготовки молодих літературознавчих кадрів.

А. НЕРОДЕНКО.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).